

FOLYÓIRATOK SZEMLEJE.

I.

HAZAI FOLYÓIRATOK.

Az **Akadémiai Értesítő** ez évi második füzetében (1903. február) Katona Lajos egyik érdekes akadémiai felolvasásának: *Alexandriai Szt. Katalin legendája középkori irodalmunkban* bő kivonatát találjuk. Ugyanezen füzetben van Szádeczky Lajos *Báró Apor Péter verses művei és levelezése* című előadásának ismertetése. A harmadik füzetben Széchy Károly székfoglalója: *Tasso és Debreczeni* köti le érdeklődésünket, a negyedikben pedig a hirhedt *Karacsay-codex* hitelességének megvizsgálására kiküldött akadémiai bizottság jelentése.

Az **Egyetemes Philologiai Közlöny** 1903. évi (XXVII.) folyamának első és második füzetében Császár Elemér *Faludi Ferencz költészetéről* ír. A második füzetben még Simai Ödön Schaeseus Keresztélynek, a szigeti veszedelem első megéneklőjének *De capto Zygetho historia* című versezetéről értekezik.

Az **Erdélyi Múzeum** idei első füzetében Lukinich Imre egy XVIII. századi magyar költő, *Szeles János* emlékezetét eleveníti fel; a harmadik és negyediknek főcíkke Versényi György terjedelmes munkája: *Tompa családi élete*. A harmadik füzetben még Kristóf György értekezik *Debreczeni Márton Kióvi csatájáról*, a következőben pedig Petri Mór kezdi meg *Báró Wesselényi Miklós és munkái* című nagyobb dolgozatát. Különösen érdekel bennünket még az utóbbi füzetben Ferenczy Zoltán *Könyvtártanának* beható ismertetése.

A **Grafikai Szemle** 1903-ik évi első két füzetében Augenfeld M. Miksa pályadíjnyertes dolgozatát olvassuk: *Az illusztráció (!) művek tördelése és nyomása*. A második és harmadik szám kivonatossan közli Hajnóczy Istvánnak először a Szepesi Lapok 1902-ik folyamában megjelent rendkívül érdekes munkáját *Lócse városa könyvnyomtatóiról*. Az ismertető, Firtinger Károly, maga is több adatot közöl a dolgozat pótlására. A harmadik és negyedikben László Dezső a *Könyv-illusztrálás fejlődéséről* ír, röviden összefoglalva a sokszorosító művészetek történetét. Végül a negyedik füzet tartalmazza a korán elhunyt nyomdászati szakíró, *Firtinger Károly* nekrolójját és arcképét, kiről más helyen mi is megemlékezünk.

Az **Irodalomtörténeti Közlemények** 1903-ik évi első füzeté a következő tartalommal jelent meg: Dézsi Lajos, *Az irodalomtörténet módszerei*; — Kunfi Zsigmond, *Toldy Ferencz*; — Viszota Gyula, *Dobozi Mihály és hitvese történetének költői feldolgozásai*; — Katona Lajos, *Az Ehrenfeld és Domonkos codex forrásai*; mind a négy első közleménye egy nagyobb dolgozatnak. Sok érdekeset tartalmaz ezuttal az *Adattár* is. Hegedüs István *Antonio Constanti* olasz költőnek Mátyáshoz írt terjedelmes üdvözlő költeményét közli kitűnő magyar fordításban; R. Kiss István *Váradai Szabó György*

ismeretlen XVII. századi poéta két magyar versét mutatja be, Zsák J. Adolf *Széchenyi István és Kossuth Lajos*, Kimmach Ödön *Kitábelnek*, egy ismeretlen *Csengery Antalnak* egy-egy érdekes levelét nyomtatja le. Különösen becses a Jónás Károly közlötté három *Aranylevél*, mind Salamon Ferenczhez írva s nagy értékű *Kölcsönyek* hét levele *Wesselényi Miklóshoz*, a melyeket Ferenczi Zoltán bocsát közre a Wesselényieknek az Erdélyi Múzeumban őrzött levéltárából. Találunk még a füzetben leveleket s följegyzéseket *Bajzától*, *Bolyai Farkastól*, *Aranytól*, *Fáy Andrásztól*, *Greguss Ágosttól*, *Kazinczy Gábortól*, *Lévay Józseftől* s másoktól, Kováts László, Koncz József és Esztegar László közléseiből.

II.

KÜLFÖLDI FOLYÓIRATOK.

Bibliothèque de l'École des Chartes. LXIII. évfolyam 1902. H. Omont, *Dictionnaire d'abréviations latines publié à Berscia en 1544.* (Hasonmással.) — H. Omont, *Catalogue des manuscrits Ashburnham-Barrois récemment acquis par la Bibliothèque nationale.* (Folytatás; az első közlemény az előző évfolyamban látott napvilágot.) — Noël Valois, *Jacques de Novion et le religieux de Saint Denis.* (A párisi Nemzeti Könyvtár kézíratai alapján.) — Ph. Lauer, *Les manuscrits de Saint-Arnoul de Crépy.* — H. Omont, *Catalogue de la bibliothèque des Grands-Augustins de Paris vers la fin du XIIIe siècle.* (Negyvenhat könyvről tesz említést.) Sok érdekes van a terjedelmesebb könyvismertetések és a vegyesek közt is; *Catalogue des manuscrits français de la Bibliothèque nationale.* — M. Lisini, *Inventario del R. Archivio di stato in Siena.* — M. Dumoulin, *Catalogue des incunables de la bibliothèque de Roanne.* — *Les examens de l'École des chartes 1902.* — *Vente des manuscrits du Comte Ashburnham.* — *Manuscrits latins et français exposés dans la galerie Mazarine.* — *Fac-similés des miniatures des plus anciens manuscrits grecs de la Bibliothèque nationale.* — *Le cinquantenaire de M. Léopold Delisle.* — *L'exportation des livres précieux en Amérique.*

Centralblatt für Bibliothekswesen. 1903. XX. évfolyam, 1—5. füzet: O(tto) H(artvig), *Zum zwanzigsten Jahrgange des Centralblattes für Bibliothekswesen.* — M. Manitius, *Ungedruckte Bibliothekskataloge* czímen három közleményben hat 1347-ből való regensburgi könyvtári jegyzéket sorol fel; ezek a St. Emmeram-zárdáé 252, a dominikánusoké 224, a minoritáké 86, az Ágoston-rendieké 57, a prüfningi apátságé 301 és a prueli zárdáé 120 darabbal. — Hasonló irányú P. Gabriel Meier czikke is: *Nachträge zu Gottlieb, Ueber Mittelalterliche Bibliotheken.* — Gottfried Zedler az L. Rosenthal müncheni antiquarius híressé vált Missale specialejáról értekezik. *Das vermeintliche Gutenbergsche Missale* czim alatt. — P. E. Richter, *Tycho Brahes Astronomiae instariratae Mechanica von 1598.* —

P. Schwenke, *Die 300. Jahresfeier der Bodleiana*. E. L. Ueber die Anwendung von Zapon bei Archivalien. Kivonata M. Schoengen hollandi levéltárnok egy a *Nederlandsch Archievenbladban* megjelent nagyérdekű dolgozatának. A 3. füzet tartalmazza az 1903. január 13-ikán elhunyt érdemes német könyvtárnok, *Dziatzko Károly* nekrológját P. Schwenke tollából. A következőben Otto Hupp felel Zedler előbb említett cikkére *Das Gutenbergische Missale* cím alatt; dolgozatát nyomon követi Zedler viszonzválasza: *Das Rosenthalsche Missale speciale*. Sajnos, a két jeles bibliografus vitája alig vitte valamivel előbbre a kérdést, Gutenberg nyomtatta e a Missale specialét? Az 5. füzetet A. Avetta cikke nyitja meg: *Secondo contributo di notizie bibliografiche per una bibliografia dei codici mss. della Bibliotheca Nazionale di Torino*. Az érdekes jegyzék első sorozatát a Centralblatt 1899-iki folyama közölte. Ezt követi Ferdinand Eichler széles körben feltűnést keltett felhívása: *Quellensammlung zur Geschichte des deutschen Bibliothekswesens*. Bezárja a cikkek sorozatát Otto Hartwignak a kiváló könyvésznőről, *Marie-Leontine-Catherine Pellechet*-ről írt megleghangú visszaemlékezése, a melynek alapjául egy A. M. P. Ingold által írt francia életrajz szolgált. A *Recensionen und Anzeigen* rovatában kiválóbb érdekűek a következők: R. Forrer, *Unedirte Federzeichnungen, Miniaturen und Initialen des Mittelalters*. 1902. (K. Schorbach.) — *Veröffentlichungen der Gutenberg-Gesellschaft*. I. 1902. (K. Schorbach.) *Holzmann und Bohatta, Deutsches Anonymen-Lexicon 1501—1850*. Bd. I. 1902. (A. Goldmann.) — H. HARRISSE. *Les premiers incunables bâlois*. 1902 (K. Haebler.) — K. Burger. *The printers and publishers of the XV. century with lists of their works*. 1902. — R. Klusmann. *Systematisches Verzeichniss der Abhandlungen, welche in den Schulschriften erschienen sind*. IV. Bd. 1896—1900. (O. Froehde.) — W. Y. Fletscher. *English Book-Colektors*. 1902. (G. A. Crüwell.) — R. Geete. *Fornsvensk bibliografi*. (Ó-svéd könyvészet.) 1902. (O. Froehde.)

A Centralblatt *Blätter für Volksbibliotheken und Lesehallen* című melléklapjából a folyó évben már hat szám jelent meg. A közleményekből érdekesebbek: Ernst Jeep, *Die Stellung des städtischen Volksbibliothekars*. (Három közlemény.) — Y. Wesenberg, *Bücher als Krankheitsüberträger und deren Desinfektion*. — E. Hallier, *Betrachtung über öffentliche Bücherhallen*.

Deutsche Litteraturzeitung. XXIV. évf. 1903. 1. szám. (január 3.) *Report of the Librarian of Congress for 1901*. (Több más, a washingtoni *Library of Congress*-re vonatkozó mű ismertetésével.) — 2. sz. (jan. 10.) Adolf Heysser, *Mittheilungen über die Stadtbibliothek in Coeln 1602—1902*. — Achille Bertarelli e David Henry Prior, *Gli ex-libris italiani*. — 3. sz. (jan. 17.) *Jahrbuch der deutschen Bibliotheken*. I. 1902. 13. sz. (márcz. 28.) J. W. Enschedé, *De bockletter in Nederland*. — 16. sz. (ápr. 18.) Fr. J.

Kleemeier, *Handbuch der Bibliographie*. — 18. sz. (máj. 2.) M. Winternitz, *A Catalogue of South Indian Sanskrit Manuscripts*.

La Bibliofilia. Vol. IV. 9—10. és 11—12. füzet. (1902. december — 1903. márczius.) C. Lozzi, *Cecco d'Ascoli. Saggio critico e bibliografico*. — G. Fumagalli, *Di Demetrio Canevari medico e bibliofilo genovese e delle preziose legature che si dicono a lui appartenute*. E nagyszabású, még be nem fejezett tanulmány nemcsak a híres olasz könyvbarát különleges kötéseivel foglalkozik, hanem egyúttal a XV—XVI. századi olaszországi könyvkötő-stilus ismertetését is nyújtja. A dolgozathoz jól sikerült autotipikus hasonmások vannak mellékelve. — M. Faloci Pulignani, *L'arte tipografica in Foligno nel XVI. secolo*. (Hasonmásokkal.) A 11—12. szám Danténak van szentelve; megnyitó cikke: *Pel ritratto di Dante*, G. L. Passerini-től, Gabriele d'Annunzionak ajánlva. Ehez csatlakozik Marco Besso terjedelmes dolgozata: *A proposito di una versione latina della Divina Comedia* és Charles Gérard-é: *Un exemplaire exceptionnel du Dante de Brescia de 1487*.

Revue des Bibliothèques. — II. évf. 10—12. füzet (1902. október—december): L. Barrau-Dihigo, *Miscellanea Hispanica*. E cím alatt több érdekes dolgozatot kapunk: La Bibliothèque nationale de Lisbonne; Cinq cartulaires des Archives de la Torre de Tombo; Notes sur quelques manuscrits de la Bibliothèque de Porto; Les entrées à la Bibliothèque nationale de Madrid de 1897 à 1901. — Léon Dorres, *Eugène Münz* (nekrológ). — Félix Chambon, *Lorédan Larchey* (nekrológ).

Rivista delle Biblioteche e degli Archivi. XIV. évf. 1903. 1—4. szám. *Per la nuova sede della biblioteca di San Marco a Venezia*. (A Sz. Márk-könyvtár új helyiségének, a palazzo della Zecca-nak képével és tervrajzaival.) — Filippo Largaiolli, *Brevi cenni sulla biblioteca Rayneri—Berti di Carmagnola*. — A. Bertarelli, *I libri illustrati a Venezia nei secoli XVII e XVIII*. (Hasonmásokkal.) — Conte Andrea da Mosto, *I diarii di Marino Sanuto*.

Zeitschrift für Bücherfreunde. VI. évfolyam 10. füzet. (1903. január): Anton Schlossar, *Der Buchdrucker und Formenschneider Zacharias Bartsch zu Graz im XVI. Jahrhundert*. — Hans-Wolfgang Singer, *Der Kupferstecher IV. Von Chodowiecki bis zur Gegenwart*. — 11. füzet (1903. február): F. Frhr. von Biedermann, *Deutsche Werkschriften der Gegenwart*. R. Forrer, *Mittelalterliche Leseplatte*. Markus Landau, *Von alten Bibliotheken, ihren Freunden und Feinden*. — 12. füzet (1903. márczius): Hans Boesch, *Das Stammbuch des Augsburger Malers und Kupferstechers Johann Esaias Nilson*. — E. W. Bredt: *Zur Geschichte der Nürnberger Miniaturen und Kleinmeister*. — Adolf Schmidt, *Die Darmstädter Haggadahandschriften*. — Otto von Schleinitz, *Der Katalog der babylonisch-assyrischen Altertümer und Bibliotheken in British-Museum*. —

Heinrich Berger, *Karl Dziatzko. Ein Nekrolog.* — VII. évfolyam 1. füzet (1903. április): H. A. L. Degener, *Die John Rylands Memorial Library in Manchester.* — Kurt Holm, *Fidus als Buchschmuckkünstler.* — P. Ettinger, *Das moderne Buchgewerbe in Russland.* — 2. füzet (1903. május): Otto Grautoff, *Der moderne Künstlerische Handeinband in Deutschland.* — Julius Leisching, *Die Ausstellung von Bucheinbänden und Vorsatzpapieren im k. k. Österreichischen Museum.* — Heinrich Pudor, *Französische Ledereinbände.* — —, *Moderne englische Bucheinbände.* (Könyvismertetés.)

A MAGYAR BIBLIOGRAFIAI IRODALOM AZ 1902. ÉV ELSŐ NEGYEDEBEN.

Összeállítja: DK. GULYÁS PÁL.

BIBLIOTHEKSKATALOG der wissenschaftlichen Werke. K. u. K. Militärwissenschaftlicher- u. Casinoverein in Pozsony. Pozsony. 1903. Alkalay Adolf és fia. 8-r. 6, 108. l.

BÜCHER-VERZEICHNISS der Officiers-Bibliothek des k. u. k. Infanterie-Regimentes Freiherr v. Salis-Soglio Nr. 76. Sopron, 1903. Röttig Gusztáv. 8-r. 55 l.

CZIMJEGYZÉKE, A budapesti könyvtáregyesület népkönyvtárának —. VI-rész 1902. évi gyarapodás. Budapesten. 1903. Bagó Márton és fia. 8-r. 36 l.

CZIMJEGYZÉKE, A debreczeni felső kereskedelmi iskola ifjúsági könyvtárának betűrendes —. Debreczen, 1902. Csokonai nyomda. 8-r. 48. l.

CZIMJEGYZÉKE, A m. kir. országos meteorológiai és földmágnassági intézet könyvtárába 1902. évben ajándék és vétel útján szerzett könyvek —. Verzeichniss der für die Bibliothek der königl. ung. Reichsanstalt für Meteorologie und Erdmagnetismus im Jahre 1902 als Geschenk erhaltenen und durch Ankauf erworbenen Bücher. Budapest. 1902. Pesti könyvnyomda részv. társ. 8-r. 25 l.

CZIMJEGYZÉKE, A szegedi III. kerületi áll. polgári irodalmi-, iskola-, tanári- és ifjúsági könyvtárának —. Szeged 1903. Várnay L. 8-r. 27l.

CZIMJEGYZÉKE, A vasvármegyei kultúregyesület könyvtárának —. Szombathely. 1903. Egyházmegyei könyvnyomda. 8-r. 90, 2 l.

ELENCO delle pubblicazione della Società Storica Ungherese in Budapest. Budapest. é. n. Athenaeum részv. társ. könyvnyomda. 8-r. 8 l.

ÉVKÖNYVE, Magyar nyomdászok —. 1903. XVIII. évfolyam. Kiadja a könyvnyomdászok szakköre. Szerk. Pavlovsky József Alajos. Budapest, 1903. Athenaeum részv. társ. könyvnyomda. 8-r. 131 l. 5 + melléklet.

FERENCZI ZOLTÁN A könyvtártan alapvonalai. V. ö. Muzeumi és könyvtári *kézikönyvek.*

FUCHS ZSIGMOND. A színes festékek a nyomdászatban. Keverésük és használatuk módja. Budapest. 1903. Pallas részv. társ. 8-r. 100 l. és hirdetések.

HELLEBRANT ÁRPÁD. Irodalomtörténeti repertorium. (Irodalomtörténeti közlemények. XII. évf. 4. sz.) Budapest. 1902. Athenaeum részv. társ. könyvnyomdája. 8-r. 537—538 l.

IRODALMA, Az iparművészet —. 1902. november, december. (Magyar Iparművészet. VI. évf. 1. sz.) Budapest. 1903. Athenaeum részv. társ. könyvnyomdája. 4-r. I—II l.

IRODALMA, Az iparművészet —. 1903. január, február. (Magyar Iparművészet VI. évf. 2. sz.) Budapest. 1903. Athenaeum részv. társ. könyvnyomdája. 4-r. I—II l.

JEGYZÉKE, A soproni benczés főgymnasium ifjúsági könyvtárának —. Sopron, 1903. Röttig Gusztáv. 8-r. 47 l.